

MemoriiJurnale

OANA PELLEA, fiica Domicăi și a lui Amza Pellea, cunoscutul actor, s-a născut pe 29 ianuarie 1962 la București. În 1984 a absolvit Academia de Teatru și Film, clasa profesoarei Sanda Manu. Între 1984 și 1987 a fost actriță la Teatrul din Piatra Neamț. Între 1987 și 1999, când a devenit liber-profesionistă, a jucat la Teatrul Bulandra din București.

În 2006 joacă alături de Clive Owen și Julianne Moore în producția Universal Pictures *Children of Men*, regia Alfonso Cuarón, film nominalizat la trei categorii de Premiu Oscar. În 2007 este distribuită în producția britanică *I Really Hate My Job*, regia Oliver Parker, și în producția americană *Fire and Ice*, regia Pitof. În 2009 joacă în producția maghiar-germană *Bibliothèque Pascal*, regia Szabolcs Hajdú.

Pentru activitatea ei teatrală, cuprinzând peste 30 de roluri principale, a obținut numeroase premii, printre care: în 2009, Marele Premiu al Festivalului Comediei Românești pentru cel mai bun spectacol, *Buzunarul cu pâine* de Matei Vișniec, spectacol pe care l-a regizat și l-a interpretat alături de Sandu Mihai Gruia; în 2000, Premiul pentru carieră internațională remarcabilă, decernat de Fundația Culturală Română; în același an, Premiul Uniunii Teatrale din România pentru cea mai bună actriță (rolul Catarina din *Îmblânzirea scorpiei* după Shakespeare, producția lui Mihai Măniuțiu); în 1996, în urma rolurilor Mașa din *Trei surori* de Cehov, Iulius din *Iulius Cezar* de Shakespeare, Maria din *Woyzeck* de Georg Büchner, Premiul pentru cea mai bună actriță decernat de Asociația Internațională a Criticilor de Teatru; în 1994, Premiul UNITER pentru cea mai buna actriță (în *Mephisto*, regia Alexandru Darie).

Ca actriță de film, a avut circa 20 de roluri în producții regizate de Alexandru Tatos, Dan Pița, Stere Gulea, Bogdan Dreyer etc. A obținut pentru rolul principal din *Stare de fapt*, regia Stere Gulea, numeroase premii internaționale, inclusiv cel pentru cea mai bună actriță la Festivalul de Film de la Geneva, Premiul orașului Geneva, premii la Festivalul Filmului Politic de la San Marino și la Festivalul Internațional de Film „Vulturul de Aur“ de la Batumi, Georgia.

Joacă în română, franceză, engleză, italiană. Participă la turnee de teatru în străinătate (Marea Britanie, Europa, SUA, Asia). A reprezentat România în numeroase jurii internaționale la festivaluri de teatru și de film. În stagiunea 2008–2009 joacă în *Scaunele* de Ionesco la Teatrul Bulandra, în *Mă tot duc* de Marc Doré la Teatrul Foarte Mic și în *Buzunarul cu pâine* de Matei Vișniec la Teatrul Metropolis.

Site-ul ei personal are adresa www.oanapellea.com

Jurnal 2003–2009 este prima carte publicată de Oana Pellea.

OANA PELLEA

JURNAL

2003–2009

Cu o prefață de
IOANA PÂRVULESCU

HUMANITAS

BUCUREȘTI

Colecție coordonată de Oana Bârna

Redactor: Oana Bârna
Coperta: Dan Dulgheru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Anca Drăghici
DTP: Dumitru Olteanu

Tipărit la C.N.I. „Coresi“ S.A.

© HUMANITAS, 2009

© Alex Gâlmeanu/ELLE
pentru fotografiile de pe copertă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PELLEA, OANA

Jurnal: 2003-2006 /Oana Pellea; pref.: Ioana Pârvulescu . –
București: Humanitas, 2009
ISBN 978-973-50-2436-9
I. Pârvulescu, Ioana (pref.)
821.135.1-94

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

*Mamei mele, Domnica,
tatălui meu, Amza,
și tuturor celor
pe care îi am în cer.*

2003

Azi-noapte am crezut că mor. Am vorbit cu Marele Șef și l-am rugat să mă ia atunci, pe loc, pentru că durerea era prea mare. Și am așteptat zvârcolindu-mă în pat într-o cameră rece – ce-i drept, a mea. Târziu, pe la șapte dimineața, ca prin minune, durerile au trecut și n-am mai avut nici forța să mulțumesc. Am adormit imediat.

Și iar vreau să înțeleg ce mi se întâmplă, și iar vreau un înțeles, și iar simt că mă pierd prin coridoarele îmbârligate și complicate ale creierului meu. Nu, nu-mi ajunge un înțeles fizic și logic, simplu și banal. Chiar nu mă interesează. Am obosit căutând mereu un înțeles profund, un înțeles de sus. Și așa am tot timpul senzația că Doamne-Doamne are un plan cu mine... și tare i-aș face pe plac și l-aș îndeplini cât mai repede dacă aș ști, simplu și clar, care e.

Și am senzația clară că sunt din această lume, dar și certitudinea că nu-i aparțin. Și mi-e așa dor de acolo... și mi-e așa greu pe lume. Nu vreau să te superi, Bătrâne, e foarte frumos, dar mi-e tare greu. Mi-era mult mai bine înainte, când eram mai aproape. Sigur, știi că e vina mea că nu te mai simt ținându-mă în brațe, știi și îmi cer iertare, dar atâta pot. Și, de câte ori te-am rugat să-mi dai puterea să fiu lângă tine, tot de atâtea ori m-ai ajutat. Dar, cum bine știi, m-ai făcut din pământ și uite că pământul

doare, pământul e greu, din ce în ce mai greu – și aripile, parcă, din ce în ce mai obosite. Hai, ajută-mă încă o dată și fă-mi aripile puternice, să pot din nou să mă ridic...

Sigur că vorbesc cu Dumnezeu. Lumea asta pe care n-o înțeleg și chiar am renunțat s-o înțeleg ar spune că sunt puțin sărită. Dar cu cine să vorbesc, dacă nu cu El? Sunt convinsă că gândurile astea nu sunt doar ale mele, sunt convinsă că oamenii când se bagă în pat și-și închid pleoapele văd o beznă, dar, în întunericul acela, mai simt și o prezență. În orice caz, mie mi se întâmplă de mică. Când mă culc și închid ochii, nu mă simt singură. Cu ochii deschiși sunt mult mai singură.

Încerc să nu judec pe nimeni și nimic. Dar nu pot scăpa de obsesia de a găsi un înțeles. Altfel, ce rost ar avea jocul? Nici unul. Iar eu cred că există unul.

De câte ori cred că am găsit un răspuns, de fiecare dată mi se demonstrează că am greșit. Și uite așa rămân din nou numai cu întrebări și fără nici un răspuns. Îmi dau seama că tot ce credeam că știu de fapt nu știu. Deci tot e bine, am o certitudine: că nu am habar de nimic.

Ba nu, am două. Prima e că există Dumnezeu. A doua – că o iubesc pe mama. Uite că sunt deja trei și dacă aș continua probabil că s-ar aduna mai multe. Concluzie: cu două rânduri înainte, am zis că am certitudinea unică că nu știu nimic. Două rânduri după, am negat tot și am găsit trei certitudini.

Și care e înțelesul? Că e totul în schimbare, că... gata, iar am obosit și iar am rămas numai cu întrebări.

Da, sigur că e bine ce mi se întâmplă. Da, sigur că de asta sunt aici: ca să înțeleg cât mai mult sau barem ca

să-mi pun cât mai multe întrebări. Dar ce dor îmi e de simplitate.

Din 21 700 000 de oameni câți numără România, statisticile spun că trei milioane ar mai cumpăra cărți. Din trei milioane, jumătate cumpără cărți utilitare.

Tata mi-a spus că, dacă, dintr-o sală de spectacole, măcar unui om îi faci bine, sau pleacă acasă cu tine în gând, înseamnă că efortul nu a fost degeaba și poți fi mulțumit. Măcar un om!

78% din populația României nu a intrat niciodată într-o sală de teatru.

Da. Acum ar trebui să fie simplu. Acum, totul, dintr-odată, ar trebui să se lumineze și să fie ușor și simplu.

Masa e la locul ei, computerul la fel, sunt singură, e noapte și cam frig și ar cam fi momentul ca genialitatea să mă lovească iremediabil... Nu prea știu: să aștept puțin sau să mă culc și s-o aștept mâine...?

Toată lumea mi-a spus să mă apuc de scris, mama, prieteni, ghicitoare în cărți și cristale, în general oameni care mă iubesc sau care m-au întâlnit întâmplător. Na, m-am apucat de scris. Asta era important, ce voi scrie nu cred că are vreo importanță, nici măcar pentru mine, dar cum sunt o fire disciplinată și ascultătoare... poftim.

Habar n-am despre ce să scriu. N-am absolut nici o idee, e negru total în cap. *Ce este cert e că nu mai înțeleg nimic din ce trăiesc și din ce văd în jurul meu.*

Dar parcă sunt singura? E asta un motiv să scrii?

Alt motiv ar fi că am împlinit 40 de ani și că într-adevăr ceva fundamental s-a schimbat în mine. Ei și? Nici așa nu-i un motiv să te apuci de scris.

Poate că mi-e foarte greu să trăiesc. Nu material și cu atât mai puțin spiritual. Mi-e foarte greu să trăiesc în timpul asta pe care *nu eu* l-am ales, cu oamenii ăștia pe care *nu eu* i-am ales și în lumea asta pe care *nu eu* am ales-o.

Mi-e foarte dor, foarte dor de frumos și de bun. E un dor care doare, doare chiar fizic. Doare până la lacrimi. Am melancolia unor locuri pe care le-am văzut și care nu sunt de pe lumea asta. Poate de aceea din când în când deschid geamul și, uitându-mă la cer... zbor. De sus, orașul pare mai frumos și mai curat. Oamenii chiar sunt frumoși. Luminile orașului sunt calde și bune. De sus, o casă luminată e ca un cuib de păsări, îi simți căldura și îți dă un sentiment de siguranță, un sentiment *de acasă*.

În toate orașele din lume unde am fost, când venea seara mă apuca un sentiment groaznic de singurătate feroce, de înstrăinare. Dacă pe soare sau ziua mi se putea părea că aparțin Parisului sau New Yorkului, când venea seara și oamenii se-ntorceau de la serviciu la ei acasă, îmi venea dor de acasă al meu, care era departe.

Vezi, e clar că nu am nici un gând și că scriu pur și simplu.

Acum. Nu pot să zbor, geamul e închis și e frig.

Mi-e dor de foarte multe lucruri pe care nu le mai găsesc în jurul meu. Ce folos că găsesc toate prostiile în magazine luxoase sau de un gust îndoielnic, dacă ce caut eu nu mai este sau stocul e foarte mic și pe cale de epuizare. Mi-e dor de oameni delicați și buni. De oameni deștepți și generoși. De educație și tradiție. Mi-e dor de bun-simț și bunăvoință.

Orice aş face, nu pot înţelege timpul în care trăiesc. Şi tot încerc, şi văd în jurul meu oameni depresivi care şi ei încearcă să înţeleagă sau să accepte. Ni se spune tot timpul că trebuie să ne adaptăm. La ce? Cum să mă pot adapta la o lume urâtă şi bolnavă? Pentru că ochii mei aşa o văd, ca pe o lume pur şi simplu bolnavă. Nu, nu vreau să fiu bolnavă, nu, nu am cum să mă adaptez şi nu vreau deloc să mă adaptez. Ar însemna să mă alinez la un sistem sau la o existenţă sau la o realitate care pentru mine e stricată şi nu are decât un singur drum, spre căderea totală. Nu. Mai bine rămân pe dinafară, mai bine zbor din când în când şi mă topesc în cer, mai bine scriu de nebună cuvinte după cuvinte decât să trăiesc în şi cu lumea pe care o văd.

Da, ar cam fi timpul să mă opresc din lamentările astea penibile...

Şi acum ce să mai scriu, ar trebui, de exemplu... M-am oprit, fiindcă pentru o clipă m-am văzut din spate cum stau cu căciula pe cap, cu puloverul meu vechi albastru, cu ȱigara în mână, cocoşată, ascultând radioul şi scriind.

O, Doamne, ce dor îmi e de bine şi de frumos.

Muzică veche, deci frumoasă. De ce tot ce are o istorie şi un praf aşezat îmi place mai mult decât ce sclipeşte? E un dat.

Mă uit în oglindă şi, după 40 de ani de când mă tot uit, încă mi se pare că n-am nici o legătură cu fiinţa pe care o văd. Tot nu m-am obişnuit cu ea. Când eram mică, nu băgam în seamă persoana asta, imaginea mea. Când am crescut şi m-am văzut în film, am avut un şoc. Nu, nu eram eu. Nu, nu se poate. Şi mi-am urât, cum spun

eu, cauciucul. Apoi am întâlnit un om care m-a întrebat: „Dar ce vezi când te uiți la tine?”

Și am răspuns că-mi văd toate defectele, toată urâțenia etc.

„Nu știi să te uiți cum trebuie. Nu trebuie decât să-l vezi pe Isusul din tine.” Îl chema David. Replica lui mi-a schimbat viața. M-am acceptat.

În timp ce scriam asta, auzeam comentariile oamenilor... în capul meu: ia uite, mă, ce scrie asta... M-am săturat de ce aud în jur, de toate banalitățile și vulgaritățile. Sunt bolnavă de urâțenia lumii și de răutatea din lume. De ce urâtul are mai mare succes? Nu știu. Nu pot crede în urât și în vulgar.

Chopin. Da, și asta e adevărat, mi-e dor să admir pe cineva.

E ca și când universul a fost luat de o tornadă și se învârte nebunește. E ca și când tornada asta scoate din noi tot ce e mai negru și mai urât, mai abject și mai ordinar. Păcat. Și ce s-a întâmplat cu frumosul? Cu delicatul? Cu iubirea? Cu dreptul și bunul? Poate că ăsta-i testul suprem la care sunt supuși oamenii. Poate că Bătrânul a spus: Acum vă arăt tot ce e mai rău în voi și vom vedea la sfârșit cine va mai crede în lumină și în mine. Doamne, sigur că merităm pedeapsa, dar ne e foarte greu, nu ne lăsa singuri în încercare.

Sigur, gândurile sunt niște entități care ne traversează.

Replică la TV: „Dacă există un decor, există și un regizor. Deci Dumnezeu există.”

În fiecare dintre noi există bun și rău, alb și negru. De câte ori întâlnesc un om care știu că mi-a făcut rău, caut

partea bună din el – să mă agăț de ea și să mă bucur de ea. Recunosc, e greu, e foarte greu.

Trăim niște timpuri nebune. Sunt oameni care întreabă: dar de fapt ce înseamnă bun și rău? Cine poate spune ce e bun și ce e rău? Pe mine asta mă înspăimântă. E ca și când ai întreba: în sistemul în care trăim, unde e cerul și unde e pământul? Care e susul și care e josul? Păi dacă stau cu picioarele pe pământ, e simplu. Cerul e sus, pământul e jos. Dacă ne referim la alt sistem, e altceva etc. Tot ce e simplu e mai aproape de adevăr. Probabil că sunt limitată, dar încă știu ce e bine și ce e rău. Știu că binele face bine și răul face rău. Și asta se simte. O simți în viața ta, în tine.

Geamul e deschis, e ora 17.35, e septembrie și e 15. Dacă ridic privirea, văd un vârf de ramură de nuc pe un cer albastru șters. E o lumină de miere amăruie. Doamne, ce frumosă e lumea și viața. Îți mulțumesc și iartă-mi întrebările și neputințele și mai ales iartă-mi nemulțumirile. Ce bine e când ochii ți se umplu de lacrimi de frumos.

Am învățat nu de mult timp că și frumosul prea mult e la fel de greu de suportat ca și urâtul prea mult. Doare. Paradoxal, și frumosul doare.

Am avut o dată, o singură dată în viață, o experiență extracorporală. Eram în pat și stăteam pe burtă. Mama era lângă mine în pat și citea. Lumina din partea ei era aprinsă. Eram cu ochii închiși. Și brusc – am văzut toată scena de sus, de lângă tavan. Mi-am văzut corpul ca pe un străin, am văzut cum mama a întors o pagină și a făcut un gest cu mâna. Știu că m-am gândit că e o imagine frumosă, mi-era foarte drag de mama și aveam o indiferență

totală pentru mine. Știu că am observat exact poziția mea în pat și că aveam popoul puțin prea mare. Și m-am gândit să părăsesc camera și să ies afară. Dar mi s-a făcut frică – și brusc am căzut în corpul meu. Am căzut parcă în etape, cu o viteză incredibilă și dureros. Eram foarte grea. Îmi bătea inima foarte tare. I-am povestit mamei, și ea s-a speriat. Și atât. Nu știu de ce am scris asta. Nu contează.

În orice caz, era foarte bine în afara mea. Ciulei mi-a spus odată ceva foarte adevărat. L-am întrebat dacă îi place să călătorească. Și mi-a răspuns: „Da. Din păcate, trebuie să mă iau întotdeauna cu mine.“

Din păcate, trebuie să ne luăm cu noi peste tot. Ce odihnitor ar fi să ne despărțim din când în când de noi.

Dacă am urât ceva în viață a fost să plec dintr-un loc în altul. Să mă despart, să las oameni în spatele meu. Pe-roanele și despărțirile din gări, aeroporturile. Le detestam și de fiecare dată plângeam, pentru că întotdeauna mi se părea că e definitiv. Vacanțele de la Craiova, când plecam cu mașina cu mama și tata spre București, iar în poartă îi lăsam pe mamaie și tataie – era un coșmar. Aveam senzația că mi se sfâșie inima. Că îmi stă în loc. Nu conta că peste două luni veneau ei la București. Mie mi se părea că despărțirea e pentru totdeauna.

...M-am oprit pentru că a pălpâit veioza. Da, cred în minuni și cred că, de-acolo de unde sunt, mi-au dat un semn. Primesc tot timpul semne, dar câteodată sunt prea mult pământ și nu le văd. Vă mulțumesc. Și eu vă iubesc.

Da, întotdeauna mi s-a părut totul definitiv și grav. Sau nu grav, ci serios. Ar trebui să am un spirit mai ludic dacă tot sunt actriță. Dar nu.

Dragă cititorule,

Să mă ierți dacă, citindu-mi jurnalul, așteptai cumva răspunsuri. Nu am decât întrebări și mirări. Și multă credință că totul va fi bine.

Mulțumesc bunului Dumnezeu că mă îngăduie.

Și crede-mă pe cuvânt că mai mare minune decât viața nu există, că mai mare virtute decât modestia nu există și mai mare bucurie decât iubirea nu există. Și peste toate e Dumnezeu. Asta e credința mea. Iar celor care se simt încă departe de El nu le pot dori decât să-l regăsească: pentru că l-au cunoscut. Dar s-au rătăcit puțin. Toți ne rătăcim, zilnic. Și unii îl regăsesc zilnic, alții se întâlnesc cu El pe neașteptate, așa cum spunea tata: la un colț de viață... .

Cuvintele, bietele, înșiruite aici nu reprezintă decât adevărul meu. Atât. Ele nu au nici o pretenție, de nimic. Au doar smerenie. Ele recunosc doar că ele și cu mine nu știm nimic. Nu știi nimic, dar caut să înțeleg.

Totul este o experiență personală. Fiecare cu ce are, spune domnul Shakespeare.

Dacă, din întâmplare sau nu, ai citit această carte, Lumina Domnului să fie cu tine.

Dacă nu ai citit această carte, Lumina Domnului să fie cu tine.

P.S. Un jurnal e bine să nu aibă final, îmi spune Ioana Pârvulescu. E bine să-l las deschis. Să nu pun punct.

Poftim, nu pun punct.